

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XXXVI. Inter plures Notarios in diuersis causis scribentes, cum non
detur præuentio, si tamen Superior præuiâ illarum euocatione, illas
vniuerit, & vni Iudici commiserit, quis ex pluribus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

Secundum est, quod regula hic proposita, per secundi procuratoris constitutionem, oritur tacita reuocatio primi, quando in secundo mandato non adest clausula. Circa reuocationem aliorum procuratorum: quæ ultra hic tradita probantur ex traditis per Bartol. & Alexand. in l. cum procurator, §. 1. ff. de noni oper. nunciat. Gratian. discip. cap. 904. num. 1. 4. locum multo magis habet, etiam si primum mandatum sit generale, secundum verò speciale: per text. & Gloss. in l. si quis cum procuratorio §. 1. ff. de procuratorib. Alexand. consil. 83. n. 6. lib. 7. Et non solum procedit in terminis supradictis, sed etiam quando secundum mandatum diuersum à primo factum fuit eidem persone, cui primum mandatum factum fuerat, ut est Glossa in dict. l. si cum procuratorio, §. final. in verbo, procuratores duos: Menoch. lib. 2. presumpt. 36. numero 14. versic. Rursus procedit hac coniectura. Maxime si in secundo mandato adit noua forma, quæ non erat in primo: Menoch. ibid. n. 16. Boët. dec. 347. n. 3. Paris. consil. 88. n. 25. vol. 4. Et sine dubio illud obtinet, quando secundum mandatum fuit executioni demandatum: Alexand. dict. consil. 83. num. 6. versic. sed posito etiam: lib. 7. Et per has rationes ego nuper consului vnionem factam de Congregatione Doctrinæ Christianæ, cum Religione Patrum de Somascha, nullam esse, quia facta fuerat per R. P. Vigerium, cui factum fuerat primum mandatum de faciendo vnionem cum PP. Barnabitis: ideo cum primum mandatum generale esset reuocatum per secundum speciale, non poterat vnionem facere cum Somaschis, vigore illius primi mandati, quod fuerat reuocatum; sed solum potuisset facere cum Barnabitis.

CAPVT XXXVI.

ARGVMENTVM.

Inter plures Notarios in diuersis causis scribentes, cum non detur præuentione, si tamen Superior præuia illarum euocatione, illas vnuerit, & vni Iudici commiserit, quis ex pluribus Notariis debeat in illa causa sic vnita, scribere; verum videlicet, qui prior est, & antiquior in causa sua, an vero ille quem Superior elegerit. Euocatio causæ per quem, & quibus concurrentibus fieri debeat. Et quomodo intelligi debeat clausula, quæ sæpè in euocationibus ponitur, *Dummodo causa non sit instructa*. Quando possit adiri Superior per viam simplicis querelæ, ita ut euocatione opus non sit. Et quis Notarius in illis causis scribere debeat.

S V M M A R I V M.

- 1 Notarius illius curiæ ad quam sit euocatio, scribere debet in causâ per superiorem euocatâ.
- 2 Superior causas vnitas, & euocans, vtrum possit ex pluribus Notariis scribentibus in diuersis causis vnitis depuare, ut in illis scribat, vnum ex illis sibi bene visum.
- 3 Euocatio generalis causarum omnium in genere, non

debet fieri, sed solum in certis causis particularibus concedenda est.

- 4 Quenam sint iuste causæ, ob quas euocatio concedenda est.
- 5 Causa euocationis in rescripto euocatorio exprimi debet.
- 6 Post causam instructam, & approbatam Iudici personam, difficiliter conceditur euocatio causæ.
- 7 Quando causa dicatur instructa, ad hoc ut recusetur euocatio.
- 8 Ratione connexitatis causarum, & diuersorum illius articulorum, facili concedi solet euocatio.
- 9 Non tamen vnus dumtaxat articulus, sed totius negotij debet fieri euocatio, quando illi locus est.
- 10 Ad hoc ut sciatur an causa sit instructa, vel non, (quando euocatio concessa est cum clausula, Dummodo causa non sit instructa) vtrum attendatur tempus data rescripti, an vero tempus presentationis ipsius.
- 11 Auocatio causarum ad solum superiorem pertinet.
- 12 Qui iudicium per se solum non constituit causam ab eo euocare non potest.
- 13 Episcopus causas ab Archidiacono euocare non potest.
- 14 Archiepiscopus causas à suo suffraganeo euocare nequit.
- 15 Supremus Princeps à quibuscumque iudicibus causas euocat; veluti Rex à Parlamento, committendo illas suo magno Consilio, & Imperator à Camera Imperiali ad suam supremam Aulam.
- 16 Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ, vel nullius in pro causis coram Episcopis suffraganeis, sed dumtaxat per viam appellationis.
- 17 Index primarum appellationum ciuitatis Carpentariæ, aut alius similis, non potest adiri per viam querelæ.
- 18 Notarius semel electus, ut scribat in causâ, non potest mutari, nisi aliquid sufficiens ad eum remouendum de nouo superuenerit.
- 19 Qualibet Principalis concessio intelligitur facta, sine præiudicio iuris tertij.
- 20 Inter plures notarios scribentes in causis vnitis, & euocatis, scribit ille qui prius scribere cepit in aliquâ ex causis euocatis.

PLVRES, & diuersas causas, aliquam tamen inuicem habentes connexitatem, Viceleg. à pluribus diuersisque Curijs & Iudicibus euocauerat, & vni dumtaxat ex illis iudicibus præuia vnione, & euocatione illarum commiserat, ita quod procederet scribente vno ex illis pluribus notariis, qui in aliqua illarum causarum scribere cœperat. Dubitatum fuit inter notarios, quis ipsorum scribere deberet, & vtrum Superior potuerit vnum ex ipsis eligere in præiudicium illius, qui præuenerat, prius quam omnes alij procedendo.

Respondi, si causa in eadem ciuitate post euocationem remaneat, notarium illum qui præuenit, causam suam continuare posse, & debere, iuxta notata superius parte 1. huius tractatus cap. 7. num. 8. & sequentibus, vbi generaliter definitum est, notarium illius Curie ad quam sit euocatio, scribere debere in causa euocatâ: sed non fuit ibidem decisa præsens questio, in qua tractandum est, siue in eadem, siue in diuersis ciuitatibus, & locis penderent causæ euocatæ; & in loco vbi causa euocata committitur, plures sint notarij, qui ante euocationem scribebant, quis ipsorum in hac causa euocata scribere debeat, & vtrum superior euocans, possit maadare, ut notarius inter ipsos ab eodem superiore electus scribere debeat.

debeat, veluti si diuersæ causæ executione diuersis temporibus apud diuersos Notarios intentatæ vniantur, & euocentur.

- 1 Pro totali resolutione huius questionis supponendum est in primis (quod etiam obiter in d. cap. 7. notatum est) non posse superiore, causas in genere euocare, sed dumtaxat in certis negotiis particularibus; nec in certis etiam causis, & negotiis, nisi magna, & iusta de causâ, vt ultra citatos dicto c. 7. num. 7. tradit Lancellor. de attent. part. 2. cap. 10. n. 56. Couarr. pract. quest. cap. 9. sub. n. 1. versic. Princeps igitur.
- 2 † Iuste autem causæ propter quas ad euocationem procedi potest, sunt, vtilitas publica, grauitas, & magnitudo negotij, vel iudicis suspicio: Rebuff. in constitut. Reg. tom. 1. tit. de euocation. in presat. n. 57. & 66. † Et causa euocationis exprimi debet in rescripto, ad hoc vt facilius pars euocata illud de obreptione, vel subreptione impugnare possit si impugnationi locus sit: Rebuff. ibid. art. 1. n. 8. & in pract. n. 29. † Difficilius autem conceditur euocatio, quando res non est integra, veluti quando consensus fuit in iudicem, qui postea suspectus post eius personæ approbationem allegetur: Cyriac. controu. 515. n. 7.
- 3 Aut si agatur de negotio iam deciso, & super quo iam fuit cognitum, Cyriac. ibidem num. 11. Aut si causa iam coram aliquo iudice fuerit instructa; Lancell. de attent. part. 2. cap. 10. n. 24. Vnde sæpius in rescriptis auocatoris apponitur clausula, *Quaremus causam non sit instructa*; de qua plenè Marches. de commiss. p. 2. tit. de euocat. causar. §. 1. n. 102. fol. 285.

- 4 Causa autem dicitur instructa, quando coram iudice causæ euocatæ facta fuit productio iurium, & termini (quamvis male & nulliter) fuerint seruati, vel quando coram iudice appellationis, processus primæ instantiæ productus fuit, maximè autem si negotium sit in statu ferendæ sententiæ: Marches. loco cit. n. 102. & 206. Rota diuers. decis. 779. num. 7. & 8. part. 1.

- 7 Potest etiam fieri euocatio, quando diuersi articuli eiusdem causæ, aut etiam quando diuersæ causæ inuicem connexæ, seu quarum decisio aliquam habeat connexitatem, fuerint introductæ coram diuersis iudicibus, quod superior videns ne partes variis expensis fatigentur, & per diuersa tribunalia trahantur, causas omnes præuâ illarum euocatione, vni dumtaxat Iudici decidendas committit, prout factum fuit, in quadam causâ falsæ monetæ, de qua per Rotam Auenionensem D. Laurentiis dec. 114. quæ agebatur de pluribus delinquentibus, quorum aliqui fabricauerant, alij vero scienter, & dolosè falsam monetam expenderant, alij mandatum dederant ad delinquendum, & contra ipsos in diuersis curiis, & tribunalibus non sine causæ confusione procedebatur cum in ciuitate Carpentoractensi, quam in hac ciuitate Auenionensi. Ideo Aduocatus fiscalis ne causæ contentia diuideretur, & vt veritas delicti deregeretur, obtinuit rescriptum vniouis: & euocationis omnium causarum, cum commissione datâ iudicibus ordinariis huiusce ciuitatis, assumptique fuerunt per Viguerium duo Rotæ Auditores, qui huic Iudicio assisterent, vt copiosius explicatur in d. decis. 114.

- 8 Debet autem non vnus dumtaxat articuli, sed totius causæ fieri euocatio, quando Superior illi locum esse credit, vt præter dicta superius tradit Rebuff. dicto tit. de euocation. tom. 1. art. 1. n. 95. Cyriac. contr. 515. n. 11.

- 9 Sed circa clausulam de qua supra, *Dummodo causam legem de present. Iudic. Pars II.*

sa non sit instructa, dubitari potest vtum ad hoc vt causa dicatur instructa, vel non, attendendum sit tempus datæ rescripti, vel tempus presentationis ipsius. Et in hoc articulo fuit alias per Rotam Romanam resolutum, non esse attendendum tempus datæ, sed tempus dumtaxat presentationis rescripti euocatorij, & inhibitionis factæ in eiusdem rescripti executionem, & propterea omnia gesta non solum tempore, quo intimatur inhibitiō, sunt valida, sed etiam post intimatam inhibitionem, si dum illa fuit intimata iam causa reperiebatur instructa, quia inhibitiō continet in se conditionem, quâ non verificatâ non impedit quin Iudex in causâ, procedat. Mohedan. dec. 1. vt lite pendente. Barbof. de claus. c. 46. n. 5.

Secundo notandum est, quod auctoritas causas euocandi ad solum superiore pertinet, illum videlicet cui ius est inferiores Iudices instituendi, & destituendi: Bald. in l. 1. C. quomodo & quando Iudex num. 19. alias num. 25. versic. & si ab alio. Et in l. 1. ff. de offic. cons. n. 10. sub finem, versic. nisi inferior habuerit. Caltrenf. in l. nemo 4. C. de iurisdict. omni. iudic. num. 2. versic. Ideo præses. † Inferiorem autem hic dicimus illum qui destitui potest ab alio, & qui illi subest in eadem specie iurisdictionis. Generaliter enim is qui alium non constituit Iudicem solus, causas ab alio euocare non potest: Bald. in l. iudicium soluitur § 8. ff. de iudic. num. 2. in primâ lectione. Couarr. pract. quest. cap. 9. num. 1. versic. hoc ius auocandi: & num. 4. versic. quod si dux.

Vnde cum Archidiaconus, non ab Episcopo, sed à summo Pontifice iurisdictionem (si quam habet) agnoscat, non potest Episcopus ab Archidiacono causas euocare, potest tamen à Vicario, quem ipse constituit: Caltrenf. d. l. iudicium § 8. num. 6. & 7. ff. de iudic. versic. nec Episcopus possit. Bald. ibid. in 1. lectione n. 2. † Nec etiam Archiepiscopus Metropolitanus à suo suffraganeo causas euocandi ius habet. Rip. in cap. cum M. Ferrariensis n. 195. de constitut. Couarr. d. c. 9. n. 2.

De supremo Principe, non est dubitandum, quin causas euocare possit à quibuscunque iudicibus, imo & in illo iusta causa euocationis præsumitur, quamvis in rescripto euocatorio non exprimitur: Ias. consil. 144. in primo dubio, vol. 2. vbi agit de euocationibus causarum in supremo Parisiensi Senatu pendentium quæ fiunt per Regem ad magnum Consilium Regium. Idem dicendum est de euocationibus, quæ fiunt per Imperatorem, causarum in Camera imperiali illarum partium introductarum, quas euocari posse ad magnam ipsius Aulam testatur Berlich. decis. 158. per totam.

Et ex prædictis infertur, quod nec Archiepiscopus in causis suorum Suffraganeorum adiri potest per viam simplicis querelæ, aut propositionis nullitatis sententiæ latæ in ipsorum tribunali, quinimo ad illum recurri tantum potest per viam appellationis, vt per Couarr. dicto cap. 9. num. 2. † Et eadem ratione, in locis in quibus constitutus est Iudex primarum appellationum, talis Iudex non potest adiri per viam simplicis querelæ, sed dumtaxat per viam appellationis & si in causa simplicis querelæ, vel simplicis nullitatis procedat, tota eius processura corrumpitur ex euidenti defectu iurisdictionis, vt de iudice primarum appellationum in ciuitate Carpentoractensi constituto testatur Stephan. Bertrand. consil. 248. n. 2. vol. 6. videnda sunt quæ diximus supra c. 24.

Tertio supponendum est, quod notarius semel electus ad scribendum in causâ non potest post præuentionem

D d 2

uentionem mutari, aut ab eo causa auferri, nisi iusta suspicionis causa de nouo interuenerit, ut ultra citatos superius, *parte 1. cap. 2. num. 15.* tradunt Bald. in *l. 2. num. 10. Cod. quomodo, & quando Index*: Felin. in *cap. quoniam contra 11. de probation. in 2. notabili col. 3.* & ibi Dec. *num. 43.* Pacian. *de probationib. lib. 1. cap. 65. n. 38.*

- 18 His ita suppositis, facilis resultat proposita difficultatis solutio, Nam cum Superior concedens rescriptum reuocationis nec velit, nec debeat præiudicare iuribus tertij, & in quolibet rescripto semper censetur apposita illa clausula *sine præiudicio iuris tertio questio*: leg. *1. §. si quis à Principe. sine quid in loco publ. leg. nec auius, Cod. de emancip. liber. cap. quammis cap. si propter de rescript. in 6.* Et nota est omnibus regula, *de iure questio non tollendo.* Sicuti & clausula, *Dummodo alteri ius non sit questum*, quæ censetur adhibita in quolibet rescripto, Barbof. in *tract. de claus. cap. 44. n. 2.* † Cum ergo ius fuerit Notario questum per præuentionem, ex eo quod inter omnes eiusdem Curie Notarios ipse prior fuit in scribendo, sequitur, Superiorem per suum rescriptum de potestate ordinaria non potuisse causam ab illo auferre, quæ iure præuentionis ipsi fuerat acquisita, & per consequens illum in causa euocata solum, exclusis alijs, scribere debere. Et ita nuper fuit iudicatum & obseruatum, non obstante quod per rescriptum euocatorium fuisset de alio Notario præuento prouium.

CAPVT XXXVII.

ARGVMENTVM.

Vtrum Notarius deputatus ad scribendum in omnibus subhastationibus, & locationibus reddituum Principis, possit opponere de præuentione, si postea Commissarij pro illorum reddituum exactione deputati assumant secum alios Notarios ad scribendum & sumendum acta illius executionis. Et vtrum Notarius scribens coram aliquo Iudice ordinario, possit, non obstante præuentione mutari, quando eadem causa tractatur coram Iudice delegato.

SVMMARIVM.

- 1 Notarius scribens in vna causa, debet etiam scribere in causis ab ea dependentibus, quæ coram eodem Iudice ratione connexionis tractantur.
- 2 Executiones quæ sunt pro exactione reddituum fiscalium coram commissarijs à Senatu deputatis, non debent de necessitate fieri scribente Notario subhastationum illorum reddituum.
- 3 Notarius deputatus ad acta alicuius cause, continuare debet, quamuis eadem causa alteri delegatur.
- 4 Quando supremus Senatus causas alicui committit, Notarius subhastationis reddituum, non est de necessitate assumendus.
- 5 Quando alicui iudici ordinario datur commissio ad excitandam dumtaxat illius iurisdictionem, iuric Gaffarius Curia ordinaria, & non alius scribere debet in causa.

ENDITVM fuerat à Principe supremo, officium Tabellionis seu Notarij reddituum fiscalium, seu Regalium qui omnia acta locationum, & subhastationum dictorum reddituum reciperet. Verum adueniente solutionis tempore, dum in executionum instrumentorum per illius officij possessionem receptorum, cogendi essent debitores ad solvendas summas per eos debitas, Senatus Commissarium deputauit, seu collectorem aut exactorem qui pecunias illas colligeret, & debitores illarum ad solutionem compelleret: iste Commissarius assumpsit Notarium sibi bene visum reclamante generali illo reddituum Regionum Notario; unde dubitatum fuit vtrum in eius præiudicium, Notarius alius per Commissarium à Senatu deputatum assumi potuerit, ut scriberet in dictis executionibus.

Regius iste Notarius prætendebat non posse alium scribere, cum ipse officium haberet circa omnes Regios redditus, & cum instrumenta locationum ex officij sui necessitate rogasset, non posse alium scribere in exactione, quæ est connexa officio, & eius consequentia: connexorum autem eadem debet esse ratio, eademque dispositio. *l. si quis, §. rationem, C. de eden. l. sed si plures 10. §. 1. ff. de vulgari.*

Sed tamen fuit decisum in contrarium, nempe Commissarium Senatus, assumere sibi posse Notarium quemlibet arbitrio suo: quia licet non sine fundamento Notarius prætendere possit ad se spectare ius scribendi in istis executionibus, tanquam ab eius officio dependentibus illique annexis, cum ad ipsum pertineat custodia actorum, & scripturarum ad istos redditus spectantium, tamen si supremus Senatus mittat aliquos executores, ille Notarius scribere debet, quem secum ducet Commissarius per Senatum deputatus, idque ex sequentibus rationibus.

Primo, quia qui allegat aliquid ad se pertinere tanquam dependens à sua concessione illique annexum, tenetur illud probare. Secundo, quia executio non potest dici connexa, cum habeat diuersam causam proximam. Alioquin sequeretur omnes Notarios, qui aliquod instrumentum recipiunt, debere scribere in illius executione: quod est falsum. Tercio, quia casus iste deputationis Commissarij factæ per Senatum ad exigendos redditus Camere inueteratos, qui secum ducat alium Notarium, non videtur verisimiliter in concessione officij comprehensus. Quarto, quia commissio data à Senatu, tanquam dignior, & potentior est, præferenda.

Neque obstat, quod Notarius deputatus ad scribendum coram vno Iudice, debet etiam assumi ad scribendum, quando eadem causa fuit alteri delegata. Bald. & Castrenf. in *l. 1. C. ubi & apud quem restit. in integr. postul. Grarian. discept. forens. l. 57. n. 56.* Boer. *decis. 258. in princip.*

Quia respondetur, hoc esse verum si ibi Vrbium Prætores coram quibus Notarij scribere debent, deputarent aliquos Locumtenentes, coram quibus isti Notarij reddituum Regionum scribere deberent. Sed hic agitur de Commissarijs deputatis à supremo Senatu, & sic ab alia distincta & diuersa Curia & separata iurisdictione, idcirco non debet Notarius ille scribere, qui habet officium respiciens negotia quæ coram Vrbium Præfectis tractantur, non quæ ex Senatus commissione dantur. Atque, ita decisum contra Notarium illum Regionum reddituum testatur Larrea Granatenfis in *suis allegationibus fiscalibus parte 2. allegat. 72. per totam.* † Quæ tamen intelligenda